

АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РЕ
ВХ № ПР-006-01-130
ПОЛУЧЕНО НА 30.07.2020г.

До

Г-ЖА Цвета Караянчева
Председател
44-то Народно събрание

Г-жа Анна Александрова
Председател на
Комисията по правни въпроси
44-то Народно събрание

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите, № 054-01-76, внесен от Анна Александрова и група народни представители, внесен в 44-НС на 23.07.2020г.

**УВАЖАЕМА Г-ЖА КАРАЯНЧЕВА,
УВАЖАЕМА Г-ЖА АЛЕКСАНДРОВА,**

Категорично възразяваме срещу предложените промени в законопроекта за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите, № 054-01-76. В този си вид предложените промени не дават цялостно, трайно и справедливо решение на проблемите възникнали за обществото в резултат на дейността на т. нар. колекторски фирми.

Убедени сме, че предвид увеличаващия се пазарен дял на компаниите за събиране на вземания, е необходим отделен специален закон, който да регламентира тази дейност. Още повече, че тази услуга се предлага от други юридически лица извън сектора на колекторските фирми. Така ще се постигне по-прецизна законодателна рамка, която по-адекватно да защити интересите на кредиторите и кредитополучателите. Проблемът с липсата на закон, регулиращ дейността на събирачите на дългове, чиито обороти са в милиарди лева, касае ежедневието на стотици хиляди български граждани.

Кратка справка за дейността на колекторските фирми за поледните 6 години:

**АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

А. Изкупен дълг:

година	Сума	Пояснения
2019	1.180 млрд. лв.	изкупен дълг само за първото шестмесечие на 2019 г.
2018	1.905 млрд. лв.	
2017	772 млн. лв.	<i>Посочените данни са от сайта на Асоциацията на колекторските агенции в България /АКАБГ/: https://acaby.bg/. В нея членуват 19 компании, които държат над 80% от сектора по управление на вземания в страната.</i>
2016	900,5 млн. лв.	
2015	456 млн. лв.	
2014	160 млн. лв.	

Б. Възложен дълг:

година	Сума	Пояснения
2019	464.3 млн. лв.	за първото шестмесечие на 2019 г.
2018	1.418 млрд. лв.	
2017	2.040 млрд. лв.	<i>Посочените данни са от сайта на Асоциацията на колекторските агенции в България /АКАБГ/: https://acaby.bg/. В нея членуват 19 компании, които държат над 80% от сектора по управление на вземания в страната.</i>
2016	1.67 млрд. лв.	
2015	1.96 млрд. лв.	
2014	-	

Тенденцията на непрекъснат ръст на обемите в този сектор налага да се прецизира приложното поле на предлаганите изменения, които на този етап могат да послужат единствено и само като основа и отправна точка за такъв закон.

С настоящото становище бихме искали да ви запознаем с част от нашите бележки по предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите:

- Категорично смятаме, че регулацията на бизнеса със събиране на дългове трябва да бъде в отделен специален закон, а не чрез промени на вече съществуващи закони;
- Смятаме за противоконституционна лансираната с тези промени идея само фирмите за събиране на дългове да имат право да изкупуват кредити и съответно да препродават по между си;
- Предложените промени подробно описват как при продажба на даден дълг кредиторът е задължен да уведоми длъжника за тази сделка в противен случай тя не може да се състои. Тоест ще се положат усилия

**АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

длъжникът да бъде открит и уведомен. Настояваме кредиторът да предложи първо на длъжника възможността да си изкупи дълга на цена сходна с тази, която фирмите за събиране на дългове са готови да платят за същия дълг. Практиката сочи, че т. нар. колекторски фирми плащат в зависимост от няколко фактора, между 10% и 20% от размера на лошия кредит или непогасено задължение.

- Имаме бележки по отношение на понятието „потребителски договор“, което се използва в предлаганата нова глава шеста „а“, тъй като липсва единна уредба на потребителските договори. Има неяснота кои договори са предмет на регулиране с този законопроект;
- Смятаме, че трябва да се направи отделен регистър на ЮЛ, чиято дейност е събиране на вземания или е съществена част от нея. В момента при изпълнението на определни условия фирми за събиране на вземания могат да си осигурят достъп до ЦКР и да придобият права почти равни на тези на банковите институции. Това според нас позволява злоупотреби и накърняване на потребителски права. Смятаме, че този регистър на институции занимаващи се със събиране на задължения трябва да бъде към Министерството на икономиката или КФН. Върху този регистър трябва да се извършва постоянен мониторинг и контрол, като същевременно гарантира прозрачност. Той трябва да бъде публичен с онлайн достъп. По този начин ще има легитимност на компаниите упражняващи дейности свързани със събиране на вземания. В момента на практика всеки може да се занимава с т. нар. колекторски бизнес и няма ясен и достъпен механизъм през, който гражданите да проверят легитимността на фирмата претендираща за дадено вземане;
- Има неясноти и пропуски в предложените промени касаещи чл. 3а от ЗКИ както и по отношение на това, че не е ясно също дали проектът на ЗИД на ЗЗП се отнася до кредитните институции по смисъла на чл. 2 от ЗКИ, платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи, както и по отношение на лица, придобиващи

**АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

вземания по кредити не по занятие. Във връзка с гореизложеното не подкрепяме предложението за уведомителен режим с 14 дневен срок предложен в чл. 3, ал. 1 от ЗКИ;

- Смятаме, че е необходимо изрично да бъде упоменато кой може да бъде прехвърлител и приобретател на вземане по договор за потребителски кредит. В предлаганата глава шеста „а“ чл. 148б, ал. 2 не е изчерпателна по отношение на уведомителната процедура при прехвърляне на вземане. В предложението тя касае само първоначалния кредитор;
- Като недостатък считаме фактът, че въпреки членството на страната ни в ЕС все още в Закона за потребителския кредит не е уреден въпросът при изкупуване на вземания от юридически лица, които са регистрирани в Европейския съюз, и как се осъществява процеса по събиране на задълженията на кредитополучатели, които са в България. Още повече, че водещите у нас компании за събиране на вземания са с чуждестранен капитал.
- Отчитаме като пропуск, че предложените промени не изискват ангажимент за годишна отчетност, което пък на свой ред е свързано с факта, че няма изисквания за регистрационен режим.
- Смятаме, че в чл. 148е. от предложената глава шеста „а“ са добре регламентирани начините на контакт с длъжниците, но липсва изрично описване на изискванията, на които трябва да отговарят служителите във фирмите ангажирани да събират вземания.
- В чл. 222б. от предложената глава шест, който третира финансовите санкции при нарушения от страна на фирмите за събиране на вземания, са поставени твърде ниски прагове за глоби. Предложените суми са твърде ниски за сектор, чиито годишни обороти вече се изчисляват в имилиарди лева. По отношение на евентуални злоупотреби с лични данни трябва да са изрично упоменати законовите възможности, с които потребителите разполагат за да защитият правата си.

**АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

- Смятаме, че в този вид предложените законодателни промени не отговарят по дух и съдържание на предложния от Европейската комисия законодателен пакет от мерки за справяне с необслужваните кредити в Съюза, включващ и предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпечения. Съветът на ЕС и ЕП постигнаха общ подход по директивата. Въпрос на време е тя да бъде разгледана и гласувана Европарламента. Това означава, че ако сега България не приеме в законодателството си тези мерки, то в средносрочен план ще трябва да го направи поради факта, че вече ще има действаща Директива;
- Не подкрепяме предложението по § 1от ЗИД (отн. чл. 143, ал. 2, т. 16), в което се предлага да се заличат думите накрая *„когато това може да доведе до намаляване на гаранциите за потребителя“*. Напомняме, че този член въвежда изискване на Директива 93/13/ЕИО;
- Притеснение буди неяснотата около словосъчетанието („инцидентно“ прехвърляне на вземане от потребител) в чл. 148д от проекта на ЗИД на ЗЗП.
- Липсва ясно изразени разпоредби, които да гарантират информираност на потребителите по отношение на начислените разходи по събиране на вземанията. Трябва недвусмислено да бъде формулирано, че събирачите на дългове нямат законово основание или право да начисляват никакви допълнителни такси. На тях трябва единствено и само да им се изплати задължението плюс законната лихва, която се натрупва за съответен период.

**УВАЖАЕМА Г-ЖА КАРАЯНЧЕВА,
УВАЖАЕМА Г-ЖА АЛЕКСАНДРОВА,**

Предвид факта, че предложените законови промени засягат над 1,5 млн. граждани, смятаме, че трябва да бъдат обмислени и анализирани внимателно

**АСОЦИАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

всички предложения. Необходимо е да бъде извършена задълбочена оценка на въздействието, в която да бъде включен опитът на други европейски държави. В този вид предложените промени са спорни, ще изложат на риск правата на потребителите и на практика облагодетелстват колекторските фирми.

С уважение,
Пейо Майорски, председател
Асоциация за защита на потребителите
Телефон за връзка: 0888 034 807
E-mail: press.potrebite.libg@gmail.com